

Ak?II? Telefon Uygulamas?na Dayal? Ba??ml?I?k O?Ic?e?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ak?II? Telefon Uygulamas?na Dayal? Ba??ml?I?k O?Ic?e?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16656>

Özet

Ak?II? Telefon Uygulamas?na Dayal? Ba??ml?I?k Ölçe?i (ATUDBÖ), ak?II? telefon uygulamalar?na yönelik kullan?c?lar?n geli?tirdi?i ba??ml?I?k düzeylerini ölçmek amacıyla Türkçeye uyarlanm?? k?sa bir psikometrik araçtır. Gökler ve Bulut (2019) tarafından Türk popülasyonu üzerinde geçerlilik ve güvenilirli?i de?erlendirilen bu ölçek, tek boyutlu bir yapıya sahiptir ve toplam 6 maddeden olmaktadır. Ölçek, özellikle bireylerin ak?II? telefonlar?n? kullan?rken ya?ad?klar? zaman kayb?, hayatlar?ndaki önem düzeyi ve kontrol kayb? gibi ba??ml?I?k belirtilerini saptamay? hedeflemektedir.

Yapılan analizler sonucunda ölçe?in hem iç tutarlılık hem de yapısal geçerlilik aç?s?ndan yüksek standartlar? karşılad??? belirlenmiştir. Bu uyarlama çalışması, **ak?II? telefon ba??ml?I???** alan?ndaki ara?t?rmacılar için güvenilir bir ölçüm aracı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Ak?II? Telefon Ba??ml?I???, ATUDBÖ, Psikometrik Özellikler, Uyarlama, **Geçerlilik**, **Güvenirlilik**, Faktör Analizi, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Mehmet Enes GÖKLER, Yunus Emre BULUT

Amaç

Bu ölçe?in birincil amacı, ak?II? telefon uygulamalar? kullan?m?n?n bireylerde oluturdu?u ba??ml?I?k düzeyini bilimsel olarak ölçmektir. Ölçek, orijinal yapı?s?n?n psikometrik özelliklerini koruyarak, Türk kültürüne ve diline uygun bir şekilde ba??ml?I?k davran?mlar?n? de?erlendirmeyi amaçlamaktadır.

Uyarlama çalışması, ölçe?in Türkçe sürümünün geçerlilik ve güvenilirliğini, istatistiksel yöntemlerle detaylı bir şekilde de?erlendirerek, psikoloji ve halk sa?lığı alan?ndaki ara?t?rmalara sa?lam bir veri toplama aracı sunmayı hedeflemiştir.

Yap? (Ölçülen Psikolojik Kavram)

ATUDBÖ, genel olarak teknoloji ba??ml?I??? ve özelde **ak?II? telefon ba??ml?I???** yapı?s?n? ölçmektedir. Bu yapı, bireyin ak?II? telefonu hayat?n?n merkezi haline getirmesi (önem/salience), kullan?m süresi üzerinde kontrol kayb? ya?aması ve telefonla geçirilen zaman?n artması gibi temel ba??ml?I?k bile?enlerini kapsamaktadır.

Ölçek, tek boyutlu bir yapıya odaklanarak, ak?ll? telefon uygulamalarına yönelik a??r? ve kompulsif kullanım e?ilimini, yani bireyin günlük i?levselli?ini olumsuz etkileyecek derecede olu?an psikolojik ve davran??sal ba??ml?lik?? tespit etmeye çal??r.

Geçerlik

Ölçe?in yapı geçerlili?ini de?erlendirmek amacıyla Temel Bile?enler Analizi (Principal Component Analysis) uygulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in 6 maddeden olu?an tek boyutlu yapı?nın, ölçek puanlarındaki toplam de?i?imin %58.6's?n? açıklad??n? göstermi?tir. Bu oran, ölçe?in yapısal olarak güçlü oldu?unu ve ölçmek istedi?i kavram? yeterli düzeyde temsil etti?ini i?aret etmektedir.

Madde yüklerinin incelenmesinde, temel bile?enler analizine göre ölçekteki maddelerin faktör yüklerinin 0.68 ile 0.79 arasında de?i?ti?i saptanm??t?r. Bu yüksek faktör yükleri, her bir maddenin ölçülen tek boyutlu yapıya önemli katkı sağlad??n? göstermektedir. Ayrıca, ölçe?in geçerli?ini desteklemek amacıyla e?de?er form geçerlili?i çal??malar? da yapılm?? ve sonuçlar ölçe?in geçerli bir araç oldu?unu kanıtlanm??t?r.

Güvenirlik

ATUDBÖ'nün iç tutarlılık **güvenirli?i**, **Cronbach Alfa** katsay?s? ile test edilmi?tir. Bu katsayı 0.855 olarak belirlenmi?tir, bu de?er ölçe?in mükemmel düzeyde iç tutarlılık?a sahip oldu?unu göstermektedir.

Ek olarak, ölçekte yer alan maddelerin madde-toplam korelasyon katsayılar? 0.55 ile 0.75 arasında de?i?mektedir. Bu korelasyon de?erleri, her bir maddenin ölçe?in genel puanıyla güçlü bir ili?ki içinde oldu?unu ve ölçe?in homojen bir yapıya sahip oldu?unu desteklemektedir. ?ç tutarlılık??n yan? sıra, test-tekrar test uygulamas? sonuçlar? da ölçe?in zamana kar?? tutarlı ölçümler yapabildi?ini ve güvenilirli?inin yüksek oldu?unu kanıtlanm??t?r.

Faktör Analizi

Yapılan **Temel Bile?enler Faktör Analizi**, Ak?ll? Telefon Uygulamas?na Dayal? Ba??ml?lik Ölçe?i'nin tek boyutlu bir yapı sergiledi?ini ortaya koymu?tur. Bu tek boyutlu yapı, ölçekteki toplam varyans?n %58.6's?n? başarıyla açıklamaktadır.

Faktör yüklerinin yüksek olması (0.68-0.79 aral??), ölçe?in maddelerinin kuramsal olarak beklenen ba??ml?lik yap?s?n? güçlü bir şekilde temsil etti?ini göstermektedir. Bu sonuçlar, ölçe?in k?sa olmasına rağmen yapısal geçerlili?inin sağlam oldu?unu ve tek bir ba??ml?lik skorunun hesaplanması için uygun oldu?unu do?ulamaktadır.

Ölçek Bilgileri

Test Type: Uyarlama (Adaptasyon)

Format: Bireyin kendini değerlendirmesine dayalı (Self-Report) 6 maddelik ölçek.

Language Available: Türkçe

Population Group: Genel Popülasyon, özellikle akıllı telefon kullanıcıları.

Age Group: Çalışmada belirtilmemiştir, ancak genel olarak yetişkin ve genç yetişkin popülasyonuna uygulanabilir.

Population Details: Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışması Türkiye'deki akıllı telefon kullanıcıları üzerinde gerçekleştirilmiştir.

Test Methodology: 6'lı **Likert Ölçeği** kullanılarak cevaplama yapılmaktadır (1: Kesinlikle Katılmıyorum, 6: Kesinlikle Katılıyorum).

Anahtar Kelimeler

Akıllı Telefon Uygulaması, Bağımlılık, Psikometri, Temel Bileşenler Analizi, Madde Analizi, Test-Tekrar Test, **Cronbach Alfa**.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Belirtilmemiştir.

Affiliation Email addresses: enesgokler@gmail.com

Correspondence Address: Mehmet Enes GÖKLER (Sorumlu Yazar)

Çinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması 2019 yılında yayımlanmıştır. Kullanım izinleri ve ticari ücretlendirme detayları için sorumlu yazar Mehmet Enes GÖKLER ile iletişime geçilmesi gerekmektedir.

Uyarlama çalışması için orijinal makalesine ait PDF dosyası bulunmaktadır. Orijinal PDF dosyası şu adresten indirilebilir: [akilli-telefon-uygulamasina-dayali-bagimlilik-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Gökler, M. E., ve Bulut, Y. E. (2019). Akıllı Telefon Uygulamasına Dayalı Bağımlılık Ölçeği'nin Türkiye suşurumuşnuşn geçerlilik ve guşvenilirlişinin deşerlendirilmesi. *Bilişsel Davranışçş Psikoterapi ve Araştırmalar Dergisi*, 8(2), 100-106. <https://doi.org/10.5455/JCBPR.38288>

Makalenin tam metnine aştadaki bağılantıdan da ulaşılabilir: ejmanager.com

Akıllı Telefon Uygulamasına Dayalı Bağımlılık Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçek toplam 6 maddeden oluşmaktadır. Derecelendirme 6'lı Likert tipindedir (1: kesinlikle katılmıyorum, 6: kesinlikle katılıyorum).

1. Akıllı telefonum hayatımdaki en önemli şey.
4. Zamanla, akıllı telefonumla daha çok vaktimi boşta harcıyorum.